

Vragen en Antwoorden over asbest

1. Wat is asbest?

Asbest is een verzamelnaam voor een aantal mineralen, die zijn opgebouwd uit microscopisch kleine, naaldachtige vezels. Asbest is een natuurlijk materiaal en werd tot in de jaren '80 vaak gebruikt om zijn goede eigenschappen: het is sterk, slijtvast, bestand tegen hoge temperaturen, isolerend en bovendien goedkoop. Het is verwerkt in veel bouwmaterialen zoals in golfcementplaten, en als zodanig kan het vóórkomen in gebouwen en woningen. Alleen wanneer het materiaal wordt beschadigd komen vezels vrij. Dit gebeurt bijvoorbeeld bij boren, zagen of schuren, of wanneer het materiaal breekt. Of zoals bij een brand.

2. Bestaan er verschillende soorten asbest?

De meeste typen asbest in Nederland zijn wit asbest (ook wel chrysotiel genoemd), blauw asbest (Crocidoliet) en bruin asbest (Amosiet). In de meest asbesthoudende producten zit wit asbest, vaak vermengd met andere typen asbest. Blauw en bruin asbest (amfibolen) zijn in potentie gevaarlijker dan wit asbest vanwege de structuur en de vorm van de asbestvezels.

3. Hoe is asbest te herkennen?

Op breukvlakken en bij beschadigingen is aan de vezelachtige structuur vaak te zien of het om een asbestverdacht materiaal gaat. Meestal heeft het een witte tot lichtgrijze kleur, maar het kan er ook lichtgrijs tot donkergrijs zijn. Alleen een microscopische analyse kan bewijzen of het materiaal of product echt asbest bevat. Lees op <http://www.infomil.nl/onderwerpen/hinder-gezondheid/asbest-0/> meer over asbest.

4. Het verrichten van handelingen met asbest is verboden. Hoe kan het dat er toch nog asbest is?

Ten tijde van de bouw van veel gebouwen was het gebruik van asbest nog niet verboden. De risico's die asbest oplevert voor de gezondheid waren toen nog niet bekend. Sinds 1993 zijn de meeste toepassingen van asbest verboden.

5. Wat houdt het verbod op het gebruik van asbest precies in?

Sinds 1 juli 1993 is het verboden om asbestbevattende producten te bewerken, te verwerken of in voorraad te houden. Het opnieuw gebruiken van oude asbestbevattende producten en afval is daarmee eveneens verboden. Dit verbod maakt commercie in asbest onmogelijk. Er gelden ontheffingen voor situaties waarvoor nog geen alternatief voor handen is.

6. Wat zijn de gezondheidseffecten van asbest?

Gezondheidsrisico's kunnen alleen optreden wanneer losse asbestvezels ingeademd worden. Asbestvezels die in de lucht zweven, kunnen na inademen diep in de longen doordringen. Het

langdurig inademen van asbestvezels kan op den duur longkanker, mesothelioom (longvlies- of buikvlieskanker) of stoflongen veroorzaken. Het gevaar voor de gezondheid hangt sterk af van het aantal vezeltjes dat mensen inademen. Met name mensen die jarenlang - dag in dag uit - grote hoeveelheden asbestvezels inademen, lopen een echt risico.

7. Wat is de kans op ziekte door asbest?

Niet iedereen die asbestvezels inademt, krijgt daardoor kanker of stoflongen. De kans op deze ziektes wordt groter bij het langdurig inademen van hoge concentraties asbest. Door een eenmalige hoge blootstelling aan asbest (zoals kan gebeuren na een brand met asbest) is de kans op het krijgen van kanker of stoflongen verwaarloosbaar klein. Het échte risico van asbest is aanwezig bij langdurige blootstelling aan grote hoeveelheden asbestvezels in de lucht. Dit soort blootstelling vond vooral vroeger plaats in sommige werksituaties, waarbij werknemers jarenlang, dag in dag uit, grote hoeveelheden asbest hebben ingeademd.

Blootstelling moet niettemin zo veel mogelijk worden voorkomen om elk mogelijk risico te vermijden. Neem daarom de omschreven voorzorgsmaatregelen zo veel mogelijk in acht.

8. Ik ben zwanger. Loop ik of mijn ongeboren kind extra risico?

Nee, er is geen extra risico voor zwangeren. Er is geen risico voor het ongeboren kind.

9. Lopen kinderen meer risico dan volwassenen?

Kinderen zijn niet gevoeliger voor asbestvezels, maar ze vormen wel een risicogroep vanwege het feit dat ze nog een lang leven voor zich hebben. Na eventuele blootstelling dragen ze de ingeademde asbestvezels langer in hun lichaam, die tientallen jaren later schadelijke gezondheidseffecten kunnen veroorzaken. Kinderen lopen daarnaast meer risico in aanraking te komen met asbest als ze met brandresten spelen. Het is daarom belangrijk uw kind op een schone plek te laten spelen.

10. Ik woon al jaren in een woning met asbest. Heb ik risico gelopen?

In meer dan de helft van alle woningen zit asbest. Een risico voor de gezondheid bestaat daar alleen als er in de lucht losse asbestvezels komen die u kunt inademen. Uit stevig ("hechtgebonden") asbest in platen van asbestcement komen alleen vezels vrij als de platen beschadigd worden. Doorgaans bevat de lucht in woningen weinig asbestvezels, niet veel meer dan de buitenlucht. Bij normale blootstelling blijkt het gezondheidsrisico gering te zijn, kleiner dan bijvoorbeeld de kans te overlijden door brand.

11. De mensen die aan het opruimen zijn dragen beschermende kleding. Moet ik ook beschermd worden?

Omdat de werknemers van een asbestverwijderingsbedrijf bijna dagelijks met asbest omgaan en direct met asbest in contact komen, zullen zij beschermende kleding dragen. Voor u zelf is het risico zo klein dat u geen beschermende kleding nodig heeft.

12. Wat gebeurt er met asbestvezels die worden ingeademd?

Vezels kunnen door inademen in de longen terechtkomen. Sommige vezels worden weer uitgeademd en andere worden door het lichaam afgevoerd. Soms blijven vezels in de longen achter en kunnen daar na vele jaren asbestgerelateerde aandoeningen veroorzaken. Er bestaat geen onderzoeksmethode om te bekijken of er vezels in de longen zitten.

13. Is het gevaarlijk om asbestvezels in te slikken?

Nee, bij inslikken komen de asbestvezels niet in de longen maar in de maag en daar kunnen ze geen kwaad. Vanuit uw maag worden de vezels afgevoerd.

14. Wat moet ik doen als ik mogelijk asbestvezels heb ingeademd?

U kunt niets doen. Het is niet waarschijnlijk dat u (veel) vezels heeft ingeademd. De kans dat u hier gezondheidseffecten van krijgt is verwaarloosbaar klein.

15. Ik moet erg hoesten, heb ik asbestvezels ingeademd?

Inademen van asbestvezels veroorzaakt geen hoesten. Waarschijnlijk heeft u in de rook gestaan waardoor uw luchtwegen zijn geïrriteerd. Deze klachten verdwijnen vanzelf.

16. Kan getest worden of ik asbestvezels heb ingeademd?

Nee, hier bestaat geen test voor. Asbestvezels zijn ook niet zichtbaar op röntgenfoto's.

17. Wat gebeurt er met het asbest, dat in de sloot/vijver en op de bodem is terechtgekomen?

Asbest in slootwater geeft geen risico. Asbest brokstukjes in de bodem moeten voor zover mogelijk onder visuele inspectie handmatig verwijderd worden, om verdere verspreiding in de omgeving te voorkomen. Bovendien wordt zo voorkomen dat de vezels op een later tijdstip in bijvoorbeeld woningen terecht komen.

18. Is het gevaarlijk als er asbest op straat ligt?

De brandresten die op straat liggen kunnen mogelijk asbest bevatten. Zolang deze resten niet verbrokkelen, kunnen ze geen kwaad. Door het verbrokkelen van het asbest kunnen asbestvezels vrijkomen. Dit kan gebeuren door er over heen te lopen of te rijden, of als het op een onvoorzichtige manier wordt opgeruimd. Daarom is voor het opruimen een gespecialiseerd bedrijf ingeschakeld.

19. Waar kan ik terecht met vragen over gezondheid?

Met vragen over asbest en gezondheid kunt u contact opnemen met de plaatselijke GGD. Neemt u bij gezondheidsklachten contact op met uw huisarts.

Asbest bij brand

20. Verbranden de asbestvezels niet bij een brand?

Omdat asbest bestand is tegen zeer hoge temperaturen en sterke krachten, blijven bij een asbestbrand de eigenschappen en daarmee de risico's van de asbestvezels, behouden. Het asbesthoudende 'bindmateriaal' (zoals karton/papier, kunststof of cement) raakt vaak zeer zwaar beschadigd, verbrandt of versplintert tot kleine stukjes. Over het algemeen verspreiden deze (stukjes) asbesthoudende restanten zich in de directe omgeving van het incident.

Bij brand verandert asbest pas boven de 1200 °C van structuur en verliezen de vezels hun gevaarlijke eigenschappen voor mensen. Bij een brand worden deze hoge temperaturen maar zelden bereikt. Asbestcement zal al voor het bereiken van deze temperatuur uiteenspatten.

21. Ik heb in de rook gestaan. Heb ik dan extra asbestvezels binnen gekregen?

De kans dat u asbestvezels heeft ingeademd is heel gering. Rook die u inademt kan irritatie geven aan de luchtwegen en ogen. Deze klachten verdwijnen vanzelf.

22. Ik heb in de rook gestaan. Wat moet ik met mijn kleding doen?

Trek vieze kleding voorzichtig uit en was het in de wasmachine. Gewassen kleding kan gewoon weer gedragen worden. Spoel uw schoeisel schoon met water vóóordat u uw huis binnen gaat. Mocht dat niet mogelijk zijn dan kunt u de schoenen het beste schoonborstelen met een zachte borstel.

23. Zit er nog asbest in de lucht?

Waarschijnlijk zullen er weinig vezels in de lucht zweven. De vezels zullen zijn weggewaaid of op de grond liggen. Door over brandresten heen te rijden of lopen, kunnen ze verbrokkelen waardoor mogelijk vezels vrij komen. Daarom is het verstandig het verspreidingsgebied niet te betreden tot het zorgvuldig is opgeruimd.

24. Is er asbest in de woningen terechtgekomen?

Als er brandresten in de woning terecht zijn gekomen, kan hier asbest in zitten. Voorkom dat u brandresten van buiten naar binnen loopt via uw schoeisel. Als u toch door brandresten heen bent gelopen, doe dan uw schoeisel uit voordat u naar binnen gaat en spoel schoeisel schoon met water. Als dat niet kan dan is het schoonborstelen met een zachte borstel een alternatief.

25. Mijn ramen stonden tijdens de brand een tijdje open en ook het ventilatiesysteem heb ik niet direct uitgezet. Hoe weet ik of er asbest in mijn woning terecht is gekomen?

Via open ramen en deuren, het ventilatiesysteem en de airconditioning kunnen rook en brandresten zijn binnengekomen. Brandresten in de woning moeten worden opgeruimd. Als het onduidelijk is of er asbestvezels in de woning zijn gekomen, dan kan er zo nodig onderzoek

worden gedaan door middel van kleef- en luchtmonsters. Neem hiervoor contact op met uw gemeente.

26. Wat kan ik zelf (wel en niet) doen?

Als u in uw directe omgeving asbest aantreft, dient u dit rustig te laten liggen. Ga er niet doorheen lopen, u neemt het zo mee uw huis in. De schoonmaakkploeg zal zo spoedig mogelijk bij u langs komen. Ga niet zelf de omgeving van uw huis schoonmaken, tenzij het in- en uitgaan van uw huis ernstig wordt belemmerd. In dat geval kunt u met een zachte bezem de stukjes voorzichtig opzij schuiven. Dit wordt later door personeel van het verwijderingsbedrijf opgeruimd. De zachte bezem moet u nadien buiten goed met water bij een afvoerputje afspoelen. Deponeer geen asbest of asbesthoudend materiaal in eigen afvalcontainer of -container.

27. Kan ik het asbest zelf opruimen?

Nee, dit wordt afgeraden. De gemeente of een gespecialiseerd schoonmaakbedrijf zal zorgen dat er op een zorgvuldige manier wordt opgeruimd. Bij het onvoorzichtig opruimen van brandresten kunnen vezels vrijkomen.

Hoewel het schoonmaken met alle zorgvuldigheid zal worden uitgevoerd, kan het zijn dat u achteraf nog stukjes asbesthoudend materiaal in uw omgeving aantreft. Mocht dit gebeuren dan kunt u dit melden bij uw gemeente. Laat de stukjes bij voorkeur liggen en voorkom dat kinderen ermee gaan spelen.

28. Mag ik zelf mijn woning schoonmaken en wat is dan de beste manier?

Laat deze schoonmaak bij voorkeur over aan een asbestverwijderingsbedrijf. Neem hiervoor contact op met de gemeente.

Mocht u desondanks willen schoonmaken, dan is het belangrijk om niet te stofzuigen. Daarmee zou u de eventuele vezels alleen maar meer verspreiden. Neem vloeren en meubels met een vochtige doek af zodat het stof niet kan opwaaien. Indien dit niet mogelijk is dan kunt u met een zachte bezem de stukjes opzij schuiven. De bezem moet u nadien buiten goed afspoelen bij een afvoerputje.

29. Wie maakt mijn tuin schoon?

Een asbestverwijderingsbedrijf zal uw tuin inspecteren en eventueel schoonmaken.

30. Er liggen nog brandresten in mijn tuin. Mag ik die zelf opruimen?

Nee, dit wordt afgeraden. Laat deze schoonmaak bij voorkeur over aan een asbestverwijderingsbedrijf. Neem hiervoor contact op met de gemeente.

31. Wie maakt de speeltuin/zandbak schoon?

Een asbestverwijderingsbedrijf zal de speeltuin/ zandbak inspecteren en zo nodig schoonmaken.

32. Wie maakt mijn auto schoon?

Bij ernstige besmetting zullen de gemeente en brandweer een afspoelplaats aanwijzen. U zult daarover worden ingelicht.

33. Mag ik met mijn auto wegrijden als deze nog niet schoon is?

Rijd liever niet met een vieze auto. Bij ernstige besmetting zullen de gemeente en brandweer een afspoelplaats aanwijzen. U zult daarover worden ingelicht.

34. Mag je over straat rijden en lopen?

Maak gebruik van de schoongemaakte routes en probeer om niet door de brandresten te rijden of lopen om verbodskelking te voorkomen.

35. Mag mijn kind buiten spelen?

Ja, maar zorg dat uw kind niet op een besmet gebied of met brandresten speelt. Kies een speelplek die schoon is.

36. Wat doe ik met mijn dieren?

U wordt geadviseerd om (klein) vee en huisdieren binnen te houden, om verspreiding en vrijkomen van eventuele asbestvezels te voorkomen. De dieren mogen weer naar buiten zodra het asbest is opgeruimd. U krijgt daarover bericht van de gemeente.

37. Kan ik mijn hond uitlaten?

Houd uw hond of kat zo lang mogelijk binnen totdat de omgeving is vrijgegeven. Als u uw hond wilt uitlaten, vermijd dan plekken waar veel brandresten liggen om te voorkomen dat de hond dit opeet of aan zijn poten krijgt en mee naar binnen neemt. Maak zo nodig de poten van de hond schoon voordat u met het dier weer naar binnen gaat.

38. Kan ik de groenten/fruit/kruiden uit mijn tuin nog eten?

Eventuele asbestvezels worden niet opgenomen door de plant maar blijven aan de buitenkant zitten. U dient de groenten uit uw tuin extra goed schoon te maken. Er wordt verder geadviseerd om zichtbaar vervuilde groenten niet op te eten in verband met andere schadelijke stoffen die in brandresten zitten.